Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1976/77: 4

med anledning av motion om ändrade beräkningsgrunder för utdelande av statlig belöning

I motionen 1975/76:1850 av fru Gradin (s) yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om ändring i kungörelsen 1974:225 om utmärkelsen "För nit och redlighet i rikets tjänst". Den begärda ändringen innebär att inte bara tjänsteåren hos staten räknas den anställde till godo utan även eventuella tjänsteår inom landsting och kommun.

Motionären pekar på att förändringar i ansvarsfördelningen stat–kommun–landsting medfört att olika personalgrupper, t. ex. sjukvårdspersonal, tvingats byta offentlig arbetsgivare. Samtidigt nämner motionären att i fråga om pensionerna samordning skett och att samma beräkningsgrund bör kunna gälla belöningssystemen.

Gällande ordning

Enligt kungörelsen 1974:225 om utmärkelsen "För nit och redlighet i rikets tjänst" skall utmärkelsen tilldelas den som visat nit och redlighet såsom anställd hos staten under minst 30 år, dock att utmärkelsen i vissa fall, t. ex. vid avgång med pension, kan komma i fråga redan efter 25 års anställningstid. Med anställning hos staten jämställs enligt kungörelsen anställning hos skogsvårdsstyrelse samt, om ej särskilda skäl föranleder annat, anställning i verksamhet som har blivit förstatligad. Utmärkelsen består av ett ur eller en medalj efter den belönades val.

Det ankommer på statens personalnämnd (SPN) att meddela närmare föreskrifter för tillämpningen av kungörelsen.

SPN utkom den 11 november 1974 med sådana tillämpningsföreskrifter. Tidigare anställningstid i icke-statlig verksamhet som förstatligats skall kunna tillgodoräknas om arbetstagaren varit anställd i verksamheten vid tidpunkten för förstatligandet. Som exempel på förstatligande som ägt rum nämns polisen och vägväsendet, enskilda järnvägar samt vissa bussföretag. I övrigt gäller inga generella regler om samordning av tid för anställning.

Även inom landsting och kommuner överlämnas i regel en minnesgåva till befattningshavare efter längre tids anställning. Praxis är dock varierande när det gäller gåvans värde, de anställdas valmöjlighet och kvalifikationsvillkoren. Utmärkelsen kan bestå av medalj, guldarmbandsur, smycke, premieobligation eller kontantbelopp m. m., olika i olika kommuner eller landsting. Gåvans värde är i allmänhet 400–500 kr. Kravet på viss tids anställning

varierar också något, i regel gäller dock 20–30 år – i något enstaka fall förekommer 15 år. Från Landstingsförbundet har till de enskilda landstingen utgått en rekommendation som innebär att personal vid de från staten övertagna mentalsjukhusen skall få tillgodoräkna sig sammanlagd statlig–landstingskommunal tjänstetid. Generella regler i övrigt saknas för beräkning av tjänstetid inom landsting och primärkommuner vid byte av huvudman.

Utskottet

Statstjänsteman kan efter 30 års tjänstgöring få utmärkelsen "För nit och redlighet i rikets tjänst". Belöningen har form av medalj eller guldklocka. Bestämmelser härom finnes i en särskild kungörelse (1974:225).

Även landsting och primärkommuner brukar ha liknande belöningssystem som det statliga. Enhetliga regler saknas dock. Inte heller finns generella regler i kungörelsen om samordning av belöningssystemen, t. ex. så att tjänstgöringstid på det kommunala området får tillgodoräknas för erhållande av den statliga utmärkelsen. Det är den sistnämnda frågan som tas upp i motionen.

Motionären begär att den statliga kungörelsen skall ändras så att inte bara anställningstid hos staten räknas den anställde till godo utan även eventuell tjänst inom landsting och kommun. Som motivering härför pekar motionären på att förändringar i ansvarsfördelningen stat–kommun–landsting medfört att olika personalgrupper tvingats byta offentlig arbetsgivare.

Även om kungörelsen saknar fullständiga regler av det slag motionären efterlyser får i betydande omfattning kommunal anställningstid tillgodoräknas för erhållande av den statliga utmärkelsen. Tidigare anställningstid i verksamhet som förstatligats får nämligen tillgodoräknas om arbetstagaren varit anställd i verksamheten vid tidpunkten för förstatligandet. Som exempel på områden där detta är aktuellt kan nämnas polisen och vägväsendet, enskilda järnvägar samt vissa bussföretag.

Motionärernas önskemål är alltså tillgodosett för stora grupper befattningshavare. Utskottet har förståelse för att det kan finnas behov av regler som täcker in även individuella fall som inte är hänförliga till förstatliganden. Enligt utskottets uppfattning bör emellertid frågor av detta slag i första hand lösas av staten och de anställdas organisationer tillsammans. Utskottet utgår från att organisationerna, om de upplever den av motionären aktualiserade frågan som ett problem, tar upp frågan med vederbörande statligt organ.

Utskottet hemställer

att motionen 1975/76:1850 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 oktober 1976

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
BENGT FAGERLUND

Närvarande: herrar Fagerlund (s), Nilsson i Tvärålund (c), Ingemund Bengtsson i Varberg (s), Stridsman (c), Nilsson i Östersund (s), fru Hörnlund (s), herrar Gustafsson i Säffle (c), Fridolfsson (m), fru Ludvigsson (s), herrar Fransson (c), Jonsson i Alingsås (fp), fru Berglund (s), fru af Ugglas (m), fru Leijon (s) och fru Winther (fp).

GOTAB 52374 Stockholm 1976